

Citace záznamu

Robert Gája 2022, Pražský hrad, Španělský sál, *Renesanční a manýristické štukatéřství v Čechách a na Moravě* (online databáze), <https://stuky.upce.cz/node/805>, vyhledáno 27. 4. 2024.

Pražský hrad, Španělský sál

Číslo záznamu: 805

Bližší určení díla: zbytky štukatur: akantový vlys a z části původní hlavní římsa (dnes meziokenní římsa) na severní a jižní stěně, výzdoba cviklů na jižní stěně a částečně také na severní stěně

Památkově chráněno, č. úskp: 11719/1-922

Umístění: interiér, dekorace zejména vlysu pod původní korunní římsou, pod horním pásem oken

Datace: 1604-1606, dokončovací práce do r. 1621

Pražský hrad, Španělský sál, celkový pohled k západu (Martin Míčka, 2022)

Anotace

Štuková výzdoba Španělského sálu patří mezi nejvyspělejší projevy manýrismu v Čechách před vypuknutím třicetileté války. Tzv. Nový Španělský sál byl vybudován jako glyptotéka pro Rudolfa II. na začátku 17. století nad císařskými stáje pro španělské koně. Dokončovací práce na umělecké výzdobě sálu probíhaly ještě za císaře Matyáše a Ferdinanda II. Dodnes se dochovaly pouze některé části výzdoby stěn do úrovně meziokenní římsy (zejména akantový vlys kladí, výzdoba cviklů a okenních archivolt s perlovcem), které byly zakomponovány do celkového řešení sálu při jeho přestavbě v letech 1866–1868.

Kraj	Okres	Obec	Katastr
Hlavní město Praha	Praha	Praha	Praha - Hradčany
Ulice, čp. / č. o.		GPS	
Hrad IV. nádvoří 1		50.090593246321, 14.398360848427	

Technika štuky	Materiálová skladba	Povrchové úpravy	Původnost
Ručně modelovaný štuk a tažená štuková profilace, případně na římsách otisky forem, mladší doplňky tvoří prvky odlévané ze sádry a také vysprávky ze sádry a ze štuky.	Vzorky původního materiálu odebrané v roce 1990 se nepodařilo dohledat. V účtech byly práce na štukové výzdobě označeny v roce 1606 jako "stokotory arbeit". Akantový vlys kladí byl v letech 1866 až 1868 částečně vyspraven sádrou a doplněn některými sádrovými odlitky. Plochy a tažené prvky jsou tvořeny dvouvrstvou hlazenou štukovou omítkou (podstropní římsa a strop na rákos). Při úpravách v letech 1866-1868 byla některá poškozená místa spodní úrovně sálu vyspravena sádrou a doplněna o sádrové prefabrikáty (římsy, iónské hlavice na pilastrech, přístěnné konzoly pro světlá umístěné na pilastry a dále různé zdobné prvky použité v horní části sálu nad meziokenní římsou a na stropě – například rozety). Plastiky atlantů, které nad římsou navazují na pilastry a podpírají římsu stropu, jsou rovněž ze sádry. Nové by měly být podle zprávy z roku 1865 i kanelury pilastrů (Petřivý – Bárta 1972; Vybíral 2019, s. 86-93). Quadriho a de Vriesovy sochy instalované ve Španělském sále byly zhotoveny podle dobových účtů z tzv. materie (von materi gemacht). Podle Uličného (2017, s. 851) se jednalo o formu tvrzeného štuky. Inventář z roku 1621 uvádí, že de Vriesovy sochy jsou von gips a potažené štukem (und materia überzogen) (Uličný 2017, s. 853; Fučíková 2005, s. 81-90). Naproti tomu Krčálová (1975, s. 513) i Preiss (1980, s. 76) se domnívali, že mohly mít jádro vedle sádry také z terakoty, což ovšem není doloženo jinak než analogiemi. V dopise ze stejného roku píše stavební pisár Jacob Huebel, že Battista Quadri pracoval na Pražském hradě, a zvláště je zmíněn Španělský sál, až do svého odchodu v roce 1618 "mit der giebs und wax". Zde překládá Uličný (2017, s. 853) termín "gibs" jako štuk. Jediným dochovaným dílem Giovanni Battisti Quadriho je různobarevně polychromovaný reliéf pro oltář Klanění Tří králů v kapli na zámku v Brandýse nad Labem před rokem 1611. Jak umělec sám uvedl v seznamu děl, byl zhotovený von materi, (viz Uličný 2017, s. 853; Husa – Blažíček 1935, s. 64; Fučíková 2005, s. 87; Fučíková 1991, s. 28-34).	polychromie (stávající stav) Novodobou povrchovou úpravu představuje zcelující povrch ve formě křídové (temperové) běloby z 19. století a dalších bílé nátěry. V moderní době byly některé původní štukové části pozlaceny: klenáky a také perlovce a vejcovce na dochovaných částech římsy a na okenních archivoltách. V roce 1990 byl alespoň manýristický vlys očištěn a zbaven dodatečných nátěrů a ponechán v barvě přírodního štuky - v barvě slonové kosti. Na vlysu byla zjištěna v roce 1990 nejstarší úprava - fragmenty šedavé podmalby dochované v očích, ústech a obepínající některé hlavní tahy rostlinných ornamentů, zlacení pochází z restaurátorských úprav v 70. a z přelomu 80. a 90. let (Bradna – Fučík – Novotná – Kačer – Kačerová 1990). Při adaptaci v 60. letech 19. století byl povrch štukových a sádrových částí zcelen a barevně sjednocen vrstvou běloby – křídý s fermeží či kaseinem (Petřivý – Bárta 1972, s. 6); Quadriho busty ve Španělském sále měly původně povrchovou úpravu imitující patrně bronz (V seznamu děl z roku 1611 však tvoří nejčastější polychromii figurálních soch, zvláště postav z antické mytologie v životní velikosti tělová barva. Pouze v jednom případě se vyskytuje také termín "weiser Materi" – bělejší štuk, který měl imitovat mramor, viz Husa –Blažíček 1935, s. 64. Podle popisů soch však nedokážeme žádnou ztotožnit se sochami lokalizovanými do Španělského sálu dochovaným inventářem z roku 1621. Snad jen kromě sochy Venuše, která měla stát na přilehlém schodišti). Zlacení sálu metalováním pochází z novodobé restaurátorské úpravy po roce 1972, od té doby je obnovováno a to včetně cviklů oken severní stěny, které jsou patrně výrazně doplněny v 60. letech 19. století.	Původní stav s druhotnými zásahy

Uměleckohistorický popis

Výstavba nového severního křídla na II. nádvoří Pražského hradu započala někdy na konci 80. 16. století. Nejprve byly vystavěny tzv. Španělské stáje se sálem v patře, které nahradily starší zástavbu včetně starší románské nárožní věže na severní straně Pražského hradu mezi II. a III. nádvořím. Stáje končily tehdy u brány vedoucí na Prašný most přes Jelení příkop. Stavbu vedl po roce 1586 správce stavebního úřadu Ulrico Aostalli (Uličný 2017; podle Krčálové 1975, s. 505 a 509 a Preisse 1980 definitivní plány dokončil Gargioli až v roce 1589 a práce byly zahájeny teprve v roce 1590.). Stáje v přízemí byly dokončené již roku 1594 a nad nimi vznikl *Nový sál*, určený pro Rudolfovu sbírku obrazů (tzv. Německý sál). Výzdoba dokončená v letech 1597–1598 se nedochovala (Preiss 1980, Uličný 2017, s. 825–829).

Na začátku 17. století byla zahájena také výstavba dalších stájí pro španělské koně jako pokračování severního křídla ale ve dvojnásobné šířce jako dvoutrakt s konírnami v přízemí i v suterénu. Stavební úřad pražského hradu tehdy vedl Konrád Engler, který se přel se zednickým mistrem Oraziem Fontanou o způsob založení stájí. Podle jím zhotovených plánů se zdá, že nad jejich klenbami měla být původně zřízena zahrada. Ke změně projektu došlo patrně náhle v průběhu roku 1604, protože původní rozpočet na tento rok se sálem ještě nepočítal. Podle Uličného (2017, s. 848–850) tuto myšlenku vnukla Rudolfovi II. nenadálá možnost získat sbírku antických soch od savojského vévody. Nový velký Španělský sál zřejmě projektoval již Giovanni Maria Filippi, který byl v roce 1602 povolán z Říma, aby se ujal stavebního úřadu Pražského hradu (Krčálová 1975, s. 518; Vilímková – Kašička 1976, s. 385–391). Právě do souvislosti s jeho římským pobytem je kladena řada pokročilých řešení, se kterými se setkáváme po roce 1601 na Pražském hradě. Vedle nedochované Matematické věže na II. nádvoří je to slohově pokročilé řešení kamenných portálů a štukových kazetových klenb konírny v přízemí severního traktu pod Španělským sálem, dále nová vnitřní brána k Prašnému mostu, a nakonec také tzv. Matyášova brána. (Krčálová 1975, s. 510–512; Uličný 2017, s. 862–893). Nelze ale pominout, že řada zde užitých motivů byla v té době obecně známá a objevuje se například v již Serliových knihách o architektuře.

Španělský sál byl v hrubé stavbě dokončen zřejmě již v roce 1605 (Uličný 2017, s. 850). Na jeho kamenické výzdobě pracoval Giovanni Antonio Brocco. Štukatérské práce prováděli v roce 1606 Battista Soviano a jeho pomocník Oliver. Poprvé je toho roku v hradních účtech vztahujících se ke Španělskému sálu doloženo také sochař a štukatér Giovanni Battista Quadri (i když jen účtem za barvy). V následujících letech to byl zejména on a také dvorní sochař Adrian de Vries, kteří se výrazně podíleli na podobě výzdoby sálu (Krčálová 1975; Preiss 1980, s. 74–77; Vlček a kol. 2000, s. 177; Uličný 2017).

Španělský sál je oproti Rudolfově obrazárně dvojnásobně široký a původně byl asi o třetinu vyšší. Trámový průvlak nesoucí kazetový strop podírala řada čtyř sloupů a dvou přístěnných polosloupů, která dělila sál na dvě poloviny v západovýchodním směru (Uličný 2017, s. 854). Pod ním byly zavěšeny ještě malby malované na plátně (tak jako v sousední galerii). Obvodové stěny byly členěny pilastry, které podíraly kladí s vlysem a římsou. Severní strana byla členěna nikami s okny v celé výšce. Na západní i jižní stěně byly mezi pilastry slepé půlkruhové niky (na západní dvě a na jižní devět) zaklenuté konchami, pro něž vytvořil deset plastik potažených štukem v životní velikosti s mytologickými náměty Adrian de Vries. Prvních pět bylo osazeno na podstavce v nikách již v roce 1610 a další byly připraveny k instalaci již příští rok (Fučíková 2005, s. 81–90). Zděné podstavce byly postaveny v roce 1609. Osm z nich je vidět v nikách na jižní straně sálu na půdorysném plánu z konce 17. století (Uličný 2017, s. 851–853). Podle inventáře z roku 1621 byla nakonec z druhé dodávky osazena pouze jedna socha. Místo zbylých čtyř nechal císař Matyáš pořídit jen tři sochy s jinými motivy. Vedle toho dokončil Giovanni Battista Quadri v letech 1607 až 1611 pro sál také dvanáct bust antických císařů. Busty byly osazeny na dolní římsce a byly polychromované – barva měla imitovat kov, snad bronz (Fučíková 2005, s. 81–90). Podle inventáře z roku 1621 se ve Španělském sále nacházely ještě další tři skutečně bronzové sochy (Uličný 2017, s. 852–854). K původní štukové výzdobě patřily také štukové trofeje zachycené v rámech mezi pilastry západní stěny ještě na rytině znázorňující sál při příležitosti průmyslové výstavy a návštěvy císařského páru v roce 1833. Pokus o rekonstrukci původní podoby západní a východní stěny na počátku 17. století provedl Uličný (2017, s. 853–860).

Historické zásahy / opravy

- 1698 sloupky podírající kazetový strop a také přístěnné pilastry byly potaženy imitací mramoru ze štku (Vilímková – Kašička 1969, s. 37–38)
- 1748–1750 (*statické zajištění Kilián Ignác Dientzenhofer*) sál byl zvýšen o pás oken a novou hlavní římsou. Nově postavena byla také východní stěna sálu (Vilímková – Kašička 1969, s. 38–40)
- 1754 (*rekonstrukci sálu pro císařskou návštěvu vedl Nicolò Pacassi*) Strop zavěšený na nový krov získal štukovou výzdobu na rákos (štukatéri Antonín Oldelli a Karel Antonín Palliardi). Dále byla rozebrána cihelná dlažba i sloupky, přezděny špalety velkých oken a zřízeny parapetní zdi místo sloupků, a nakonec byla osazena nová okna. V červnu a červenci 1754 byly očišťovány staré štukatury na římsce. Niky v jižní stěně byly po odstranění soch částečně zazděny. Nově byly vybudovány hudební tribuny a osazeny zlatené lustry (Vilímková – Kašička 1969, s. 45–46, 67)
- při ostřelování Hradu v roce 1757 byl sál značně poškozen, kromě jiných škod se zachovalo svědectví o poškození 4 soch. Sál byl jen nezbytně zajištěn (Vilímková – Kašička 1969, s. 47);
- 1769–1775 (*Nicolò Pacassi*) v rámci celkové přestavby Pražského hradu byl Španělský sál spojen se západním křídlem a získal novou fasádu. Stěny sálu dostaly novou výmalbu: plochy světle šedé; výplně, girlandy, festony a iónské hlavice bílé, pilastry měly být znovu mramorovány. Na jižní straně byla namalována slepá okna a za nimi iluzivní krajinářské výjevy, které byly v 19. století zakryty zrcadly. Římsa a podklad mezi štukaturami měly být natřeny pačokem (Vilímková – Kašička 1969, s. 52)
- 1866–1868 celková rekonstrukce (*architekt Ferdinand Kirschner a dvorní sochař Auguste La Vigne*) odstranila především rokokové úpravy, kompletně byl vyměněn štukový podhled, který byl v havarijním stavu, a také architektura v pásu nad meziokenní římsou (Vilímková – Kašička 1969, s. 54–57 a 60, 68–69); Ke starším konstrukcím se přistupovalo pietně. Původní dekorativní motivy se dokonce opakují i na nových částech. V roce 1865 Kirschner v dopise sděluje, že vlys na římsce, a ozdoby ve cviklech a také na svornících oblouků by měly být zachovány (Vybíral 2019, s. 63–65, 86–93)
- 1920–1922 modernizace sálů a restaurování štukové výzdoby (Vilímková – Kašička 1969, s. 58 a Klimeš 1990, s. 19)
- 1947 a 1953 opravy štukové výzdoby Španělského sálu (Vilímková – Kašička 1969, s. 58)
- 1972–1976 proběhla nová adaptace sálu, v rámci níž byly štuky znovu komplexně restaurovány (*ŠTUKO – SÚRPMO, Petřivý, Bárta*). Při průzkumu bylo zjištěno, že štukové prvky nebyly pozlacené. Není tak jasné, zda se zprávy z účtů z 60. let 19. století o pozlacování týkaly pouze světlé nebo dveří. K pozlacení štukové výzdoby tak bylo přistoupeno až v roce 1976 pouze na základě představy o dobovém vkusu 19. století (Petřivý – Bárta 1972, 27–28; Klimeš 1990, s. 21–22)
- 1989–1990 (*ŠTUKO - Bradna, Fučík, Novotný, Kačer, Kačerová*) z renesančního vlysu byly odstraněny mladší nátěry za pomoci změkčovacích zábalů s vápennou vodou, "aby byla obnovena tvarová a kresebná ostrost plastických prvků, objevené fragmenty šedavé podmalby dochované v očích, ústech a obepínající některé hlavní tahy rostlinných ornamentů zůstaly nedotčeny. Původní barevnost štukového materiálu v tónu slonové kosti byla ponechána bez úprav záměrně pro odlišení od jasně bílých novorenesančních částí a druhotných sádrových prvků," které byly bíle natřeny. V rámci ponechání celkové koncepce sálu však bylo znovu provedeno zlacení i na člancích pocházejících z manýristické etapy jako klenáky, cvikly a perlovce okenních archivolt (Vlček a kol. 2000, s. 197; Klimeš 1990, s. 25; Bradna – Fučík – Novotný – Kačer – Kačerová 1990)
- Na závěr restaurování vlysu bylo pořízeno 5 kusů kopií štukové výzdoby. Očištěné vybrané části byly otisknuty to lukoprenové formy. Z forem byly pak odlity sádrové kopie - povrchová patina byla vytvořena z vosku a šelaku (Miroslav Krátký – Tomáš Urban, *Restaurátorská zpráva*, 27. 11. 1990. Sádrové odlitky jsou v současnosti v depozitáři Pražského hradu. Byl odlit otisk vlysu v 9. krajním poli od východu na jižní straně, dále také cvikl s obličejem s křídly pod ním a také dva klenáky z jižní stěny. Klenák s manýristickou hlavou z ovoce z 1. pole od východu a klenák s orlem z 8. pole od východu na jižní stěně.
- 2006 (*Munzarová, Fryč, Lampa*) restaurování za účelem odstranění drobných poškození, zejména statických trhlin a bylo také obnoveno zlacení plátkovým metalem na mixtionový lep (Munzarová – Fryč – Lampa 2006)

Literatura

Pavel Vlček a kol., *Umělecké památky Prahy, Pražský hrad a Hradčany*, Praha 2000, s. 34, 177–182, 194, 197.
 Milada Vilímková – František Kašíčka, Křídlo Španělského sálu ve stavebním vývoji Pražského hradu, *Památky a příroda XXXVI*, 1976, s. 385–391.
 Petr Uličný, Hledání velkoleposti. Rezidence císaře Rudolfa II. na Pražském hradě v letech 1600–1612, in: Petr Uličný – Guido Carrai – Sylva Dobalová et al., *Architektura Albrechta z Valdštejna. Italská stavební kultura v Čechách v letech 1600–1635*, Praha 2017, s. 825–907.
 Petr Uličný, The making of the Habsburg residence in Prague castle. History of the journey of the imperial palace from centre to the periphery, *Umění LXV*, č. 4, 2017, s. 377–395.
 Ivan Muchka, Rudolf II. jako stavebník, in: Eliška Fučíková – Beket Bukovinská – Ivan Muchka, *Umění na dvoře Rudolfa II.*, Praha 1988, s. 179–212 = v německé verzi otištěno jako Ivan Muchka, Die Architektur unter Rudolf II., gezeigt am Beispiel der Prager Burg, in: *Prag um 1600. Kunst und Kultur am Hofe Rudolfs II.*, Freren 1988, s. 85–93.
 Jarmila Krčálová, Poznámky k rudolfínské architektuře, *Umění XXIII*, 1975, s. 499–526.
 Jarmila Krčálová, Die rudolfínische Architektur, *Leids kunsthistorisch Jaarboek I*, 1982, s. 271–308.
 Petr Fidler, Spanische Säle – Architekturtypologie oder semiotik?, in: Krömer, Wolfram (ed.), *Spanien und Österreich in der Renaissance: Aktendes Fünften Spanisch – Österreichischen Symposions 21.-25. September 1987 in Wien*, Innsbruck 1989, s. 158–173.
 Pavel Preiss, *Italští umělci v Praze*, Praha 1986.
 Jindřich Vybíral, *Španělský a Německý sál na Pražském hradě v 19. století*, Praha 2019.
 Eliška Fučíková, Giovanni Battista Quadri a sochařství počátku 17. století na Pražském hradě, in: *Barokní umění a jeho význam v české kultuře, sborník symposia, které pořádala Národní galerie v Praze k připomenutí osobnosti a díla Oldřicha J. Blažíčka ve dnech 11. a 12. prosince 1986 v Praze*, Národní galerie Praha 1991, s. 28–34.
 Eliška Fučíková, Adriaen de Vries, Prague and the Waldstein Palace, *Art Bulletin of Nationalmuseum Stockholm XII*, 2005 (2006), s. 81–90.

Prameny

Milada Vilímková – František Kašíčka – Hana Chvojková, *Pražský hrad, severní křídlo*, SÚRPMO PRAHA 09/1969.
 Petřivý – Bárta, *Pražský hrad – restaurování interiéru španělského sálu, zpráva o výsledcích průzkumu*, ŠTUKO-SÚRPMO, 06/1972, včetně fotodokumentace (uloženo v APH).
 KLIMEŠ, *Španělský sál a Rudolfova galerie, metodické listy s opravami pro čístopis a rozmnožení*, Praha 1990, nepublikovaný strojopis (uloženo v APH).
 Jan Bradna – Zdeněk Fučík – Jiří Novotný – Jiří Kačer – Marcela Kačerová, *Restaurátorská zpráva, Pražský hrad – Španělský sál – restaurování části renesanční štukové výzdoby jižní zdi*, Praha 1990, včetně fotodokumentace (uloženo v APH).
 Sylvie Munzarová – Viktor Fryč – Vladimír Lampa, *Závěrečná restaurátorská zpráva, Oprava Španělského sálu na Pražském hradě*, Praha 2006 (uloženo v APH).
 Jan Rudolf GLASER (ed.): *Denkbuch über Anwesenheit Ihrer K. K. Majestäten Franz des Ersten und Caroline Auguste in in Böhme nim Jahre 1833*, Prag 1836

Autoři záznamu

Robert Gája 2022

Datum poslední změny

4.11.2022

Fotodokumentace současného stavu

Pražský hrad, Španělský sál, 1. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 1. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 2. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 3. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 3. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 4. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 5. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 5. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 6. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 6. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 7. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 7. pole od východu, jižní stěna, levý cvikl (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 7. pole od východu, jižní stěna, pravý cvikl (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 8. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

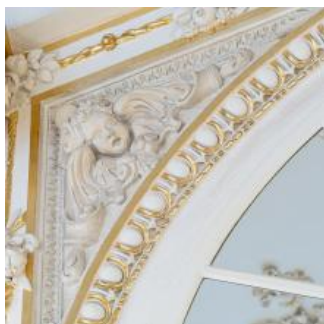
Pražský hrad, Španělský sál, 8. pole od východu, jižní stěna, levý cvikl (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 8. pole od východu, jižní stěna, pravý cvikl (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 9. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 9. pole od východu, jižní stěna, levý cvikl (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 1. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 2. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 3. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 4. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 5. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 6. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 6. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 7. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 8. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 8. pole od východu, severní stěna detail (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 9. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 9. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 9. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 1. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 2. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 3. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 4. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 5. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 6. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 7. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 7. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 8. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 9. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 9. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 8. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 7. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 6. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 5. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 5. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 4. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 3. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 2. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 1. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 1. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 3. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 6. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 6. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 7. pole od východu, severní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 9. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 9. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, 6. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

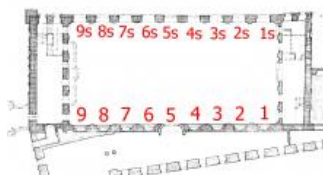
Pražský hrad, Španělský sál, 6. pole od východu, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, jižní stěna (Martin Micka 2022)

Pražský hrad, Španělský sál, analytický plán (reprodukce František Kašíčka - Hana Chvojková 1969, SÚRPMO)

Pražský hrad, Španělský sál, analytický plán, ústřední motivy na výslu kladí (reprodukce František Kašíčka - Hana Chvojková 1969, SÚRPMO)